

Geo Călugăru: Mi s-a părut deosebit de gravă mărturisirea dumneavoastră din dedicație, încât m-a determinat să vă solicit acest interviu. De ce “demisia din viață a unui a unui diplomat echivalează cu sinuciderea”.

Mihai Epure: Vă voi satisface curiozitatea. Se spune că lebăda, minunata pasăre acvatică, cântă o singură dată. Ireal de frumos, și înainte de a se încredința morții. La fel, pentru un om, ultima sa creație sau manifestare, într-o anumită poziție, echivalează cu un cântec de lebădă. Existența umană este presărată cu multe infamii. “Salvat este cel care nu se cufundă în noroiul vieții, ci tresare, în timp ce coboară și strigă: Ajunge!”.

G.C.: Încercați să vă amintiți, care era atmosfera climatică, în timp ce vă treceau asemenea gânduri prin minte?

M.E.: La reprezentăția diplomatică română din Tokyo se simțea din plin anotimpul vacanței. Ambasadorul se bucura de ambianța caldă a unei stațiuni montane de pe Valea Prahovei. Eu îi țineam locul ca însărcinat cu afaceri ad interim. Telegrafistul de serviciu bate la ușă și anunță: “O comunicare urgentă din țară, ce vă este adresată personal, solicită un răspuns în același regim de operativitate”. Introducerea nu uită aprecierile și mulțumirile tuturor factorilor decizionali implicați în organizarea vizitei, efectuate de către delegația condusă de fiul mult iubitului... (știți și dumneavoastră cine).

G.C.: Până aici, numai și numai de bine.

M.E.: Nu vă grăbiți! Ascultați-mă mai departe! A urmat și esența atât de grăbitei misive: “În vederea finalizării documentului acestui demers diplomatic de excepțională importanță, trimiteți în regim prioritar, decontul acțiunii”. La final o mențiune de-a dreptul stranie: “Dată fiind componența complexă a delegației, decontarea se face în condiții de excepție față de reglementările în vigoare”. Am început dialogul, în gând, cu alter ego-ul meu, al doilea eu. Această operațiune nu intra în sfera mea de îndatoriri, ci a Excelenței Sale. De ce nu a făcut-o? Ce l-a împiedicat să facă această operațiune în România? Parcă-l aud spunând înainte de călătoria spre România: “Cât stau în concediu, nu vreau să știu de nimic. Și nimeni de mine”. Simțeam, că, încep să mă apropii de posibilul adevăr. Brusc, mi-au venit în minte vorbele spuse pe băncile facultății, la curs, de profesorul de drept procesual: “E bine ca oamenii, mai ales cei pasibili de implicare în litigii să exprime prin viu grai doar ceea ce poate fi auzit și de martori”.

G.C.: Bănuiesc că v-ați întrebat de ce ați fost numit în locul ambasadorului, pe perioada concediului său. Privindu-vă, tărășenia ați luat-o foarte în serios.

M.E.: Uitându-mă atent, am constatat că, telegrama purta semnătura adjunctului de ministru.

Formulările nu păreau din mediul diplomatic. Iar ca să înțeleg aceste enunțuri, aveam nevoie de o cheie.

G.C.: Destinatarul misivei oficiale?

M.E.: Exact omul potrivit. Eu participasem la toate punctele din programul delegației și tot eu, asiguram interimatul la conducerea ambasadei. Am continuat dialogul cu alter ego-ul meu. Complexitatea delegației, iată o posibilă cheie. Să zicem că așa a fost. Dar, cum rămâne cu aspectele la care nu se fac referiri? Spre exemplu, deplasarea unei persoane pe ruta TokyoParis și retur, ca să procure ceva de valoare, pentru conducătorul delegației. Existau câteva puncte care nu figurau pe agenda oficială a delegației, dar care, au implicat cheltuieli consistente. Nu m-am dat bătut, ori albă, ori neagră. Ambiguitățile, în lumea contabililor, nu-și au locul.

G.C.: Adevărul trebuia apărut. Trebuia ajutat să triumfe. Acesta vă ținea pe linia de plutire.

M.E.: În foarte scurt timp de la trimiterea răspunsului meu la noua solicitare semnată de aceeași persoană, de nici o jumătate de pagină suna cât se poate de categoric: "Datele pe care le-ați trimis, nu sunt complete. Așteptăm, tot în regim de urgență, configurația integrală (repet... integrală) a decontului delegației conduse de ...".

G.C.: V-aș ruga să-mi relatați ce a mai urmat după acest avertisment. Cum arăta atmosfera în lumea căreia încă aparțineți?

M.E.: Buletinul meteo... diplomatic din țară nu a fost încurajator. Prognoza avea în vedere și cel de-al doilea răspuns trimis de mine. Dimpotrivă, declanșa relații nefaste, a căror esență a fost rostită într-o cancelarie a puterii: "Să vină urgent, acasă!". Ajuns la Centrală, directorul de zonă m-a pus în gardă: "- Înainte de a face o analiză a relației, trebuie să clarifici problema aceea cu decontul". Îl redactez exact ca pe cele două trimise anterior. Primesc destul de repede reacții: "- Nu este soluția așteptată". Același demnitar îmi comunică: "Să conchidem. Mâine la 11:00, te prezinți la cabinetul ministrului de interne. Mai multe aflu acolo". Fără să doresc, îmi amintesc ce mi-a spus la Tokyo, o prietenă ministru despre cel pe care urma să-l întâlnesc: "- Am ajuns să comunicăm între noi, la birou, în șoaptă sau prin bilețele. Dacă devii un caz în atenția Tepeului, n-ai nicio șansă de scăpare. - Chiar nimeni nu-l poate domoli?", am întrebat-o pe cea care încerca să-și descarce fricile. "- Numai tovarășa. Acolo descarcă tolba și tot de acolo pleacă deciziile de execuție". Cât privește domeniul diplomației românești, problema vizelor de călătorie în străinătate și cea a accesului la documente confidențiale, erau pârgii pentru aducerea oamenilor în situații limită. Totul a plecat de la modul impecabil în care s-a ocupat, pe când era tartorul unui județ, de cătănia fiului celui mic al mult iubitelui și stimatei.

G.C.: Prin urmare acesta era balaurul, la care urma să vă prezentați în ziua următoare. Voi fi ochi și urechi pentru a afla tot ce veți binevoi să-mi dezvăluiți despre această confruntare, pe care, n-ați avut cum s-o eludați.

M.E.: Când tocmai îmi încolțise ideea că aș putea scăpa de confruntarea de neevitat, am fost îndemnat să intru. "- Hai feciorule, îndrăznește, că ai de-a face cu un om bun! - Bună ziua, i-am răspuns. Sunt onorat că-mi oferiți prilejul să vă cunosc. - Bine ai venit! Să știi că am cerut să te cunosc. - N-am niciun merit, sunt un anonim diplomat la Tokyo. - Lasă, lasă, nu-mi spune mie. Păi dacă tovarășul Nicușor a fost așa de mulțumit de felul în care te-ai ocupat de delegația condusă de dânsul... Pentru acest lucru, eu îți mulțumesc și te felicit măi băiatule, bravo! - Apropos, îmi spune, știi că nu rămâi mult în țară. Am o rugămintă. Rezolvă chestiunea aia cu decontul delegației tovarășului Nicușor și, din punctul meu de vedere, m-a încredințat, nu mai aveam altceva de clarificat. Hai să încheiem problema asta odată, că am cam lungit-o...".

G.C.: O discuție cât se poate de amabilă. Nu credeți?!

M.E.: Cu acest prilej a dispărut orice mister. Ciudățeniile din telegramele primite la Tokyo plecau și se întorceau la acest personaj. Fluturarea aspectului cu viza românească. Ofertă și amenințare deopotrivă.

G.C.: Neprimind decontul, în formularea cum credea că aranjase cu dumneavoastră, nu cred că a lăsat-o moartă. V-a mai chemat la dânsul, în luxosul său birou de la minister?

M.E.: Neașteptat de repede, a sosit și ziua celei de-a doua întâlniri. Amabil șeful de cabinet m-a introdus la ministrul de interne. L-am salutat. Niciun răspuns. Deodată, ridică ochii de pe hârtiile din fața sa și dregându-și vocea, mi se adresează: “- Ce te proptiși, bă, așa la distanță? Ai motive să fii speriat? - Îmi cer scuze, dar văd că sunteți concentrat și nu-mi permit să vă întrerup. - Să mă scutești cu politețile astea de diplomat cu ifose! - Vă invit să nu mă jigniți! - Inviți, pe mă-ta, bă, nu pe mine... Sfidezi oamenii fără de care țara asta ar pieri? Cum poți să dormi, băă fără să închei cum trebuie toate activitățile legate de viza dumnealui? - Nu vă supărați, am întocmit lucrarea solicitată de două ori. - Alea e deconturi pe măsura statutului dumnealui, bă? Îți mai dau o singură șansă, una. Fă decontul pe baza cifrei ăsteia. Rezolvi așa, te întorci mintenaș la Tokyo. Nu faci asta, fii sigur că cât șed eu pe acest scaun, n-ai să mai vezi nici Bulgaria de pe Podul Prieteniei”.

G.C.: Probabil, Tudor Potcovaru gândea că v-a înșenuncheat. Care a fost răspunsul pe care i l-ați dat?

M.E.: Mi-am călcat pe inimă și i-am răspuns imediat. “- Cu tot respectul, nu mă simt în stare să fac așa ceva. Sunt născut la țară, nu mi-a dispărut iubirea și frica de Dumnezeu. - Maarrșș afară! Cu Dumnezeii tăi cu tot. Te crezi în biserică, bă? Gata, am terminat. O să primești ce meriți. Hei, lasă, c-ai să simți cu vârful și îndesat!”.

G.C.: Vă mai amintiți ce gânduri v-au mai animat după consumarea acestui episod întunecat, total nemeritat din viața dumneavoastră?

M.E.: Un lucru îmi este clar, așa cum mi-a fost de la începutul tărășeniei. Nu pot gira sub semnătură proprie, un decont de peste zece ori mai mare decât în realitate. Alter-ego-ul care mă veghea mi-a șoptit: “- Mai târziu o să te feliciți pentru această opțiune. Suferi în prezent dar rămâi liniștit o viață, că nu se știe ce vremuri vin”.

G.C.: După cele întâmplătoare cum a reacționat soția? Cum ați reușit s-o liniștiți?

M.E.: Când a apărut în pragul ușii, Doina, soția mea s-a speriat. Nu mă mai văzuse niciodată atât de transfigurat. Nu s-a mai putut abține și a izbucnit întrun plâns cum n-am mai văzut-o vreodată. Ca s-o liniștesc, printr-un mare efort de voință, i-am răspuns: “- Gata, gata, că n-am murit. Alții trăiesc drame mult mai mari. Am rămas fără viză. Nu m-a făcut mama diplomat... ”. Am făcut noapte albă. Dacă am ațipit vreo oră spre ziuă. Tot felul de gânduri care mai de care mai negre neau bântuit sub cupola nopții. Soneria ceasului a venit ca o izbăvire.

Geo Călugăru